

AANSPRAKELIJKHEID

Fiscale eenheid btw en hoofdelijke aansprakelijkheid

Hoofdelijke aansprakelijkheid voor een fiscale eenheid btw ontstaat op het moment dat de Belastingdienst erkent dat er sprake is van een fiscale eenheid btw.

Fiscale eenheid btw Btw-ondernemers die in financieel, organisatorisch en economisch opzicht zodanig met elkaar zijn verweven dat zij een eenheid vormen, worden voor de btw als één ondernemer aangemerkt. Het is voor het bestaan van een fiscale eenheid btw (FE btw) niet van belang of de onderdelen ervan ook in het economisch verkeer als eenheid naar buiten treden. Voor derden zal het vaak zelfs niet te merken zijn dat er sprake is van een FE btw, omdat de onderdelen ervan juridisch zelfstandig zijn en onder eigen naam handelen. Als er aan alle voorwaarden van een FE btw is voldaan, wordt voor de btw-heffing niet elk onderdeel afzonderlijk, maar de fiscale eenheid als geheel als ondernemer aangemerkt.

Beschikking FE

De Belastingdienst kan een beschikking FE btw zowel op verzoek van de betrokken ondernemers als op eigen initiatief afgeven. De Hoge Raad ([ECLI:NL:HR:2006:AV0408](#)) heeft beslist dat ondernemers zich ook van rechtswege, zonder een beschikking van de Belastingdienst, kunnen beroepen op het bestaan van een FE btw. Uiteraard is dat alleen mogelijk als er feitelijk sprake is van de vereiste verwevenheid.

Hoofdelijke aansprakelijkheid

Alle onderdelen van de FE btw waarvoor de Belastingdienst een beschikking heeft afgegeven, zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de btw die de fiscale eenheid is verschuldigd. Als de Belastingdienst een beschikking met terugwerkende kracht afgeeft, hetgeen alleen mogelijk is als de betrokken ondernemers daar om verzoeken, geldt de hoofdelijke aansprakelijkheid niet ook met terugwerkende kracht.

De Hoge Raad geeft in het arrest van 18 februari 2022 ([ECLI:NL:HR:2022:269](#)) expliciet aan dat de betekenis van de beschikking fiscale eenheid btw gelegen is in de rechtszekerheid, en wel in die zin *dat belastingplichtigen zonder een dergelijke beschikking niet tegen hun wil kunnen worden behandeld als fiscale eenheid voor een periode gelegen voor het moment waarop de inspecteur zijn standpunt ter zake bekend heeft gemaakt*. Een verdergaande strekking heeft de beschikking fiscale eenheid btw niet.

Rechtszekerheid Daaruit kan worden afgeleid dat zonder beschikking FE btw de Belastingdienst het bestaan van

een FE btw niet aan een ondernemer kan tegenwerpen. Dat is nu juist de kern van de rechtszekerheid. Met andere woorden: de beschikking is er niet alleen om het moment van de aanvang van de hoofdelijke aansprakelijkheid vast te leggen, maar ook om gevrijwaard te blijven van de heffingsgevolgen van het bestaan van een FE btw als de Belastingdienst daar nog geen beschikking voor heeft afgegeven. Het niet hebben afgegeven van een beschikking fiscale eenheid dwingt de Belastingdienst om te heffen als ware er geen sprake van een FE btw. Dat betekent ook dat het voor de ondernemer een spel zonder nieten is. Deze kan immers het bestaan van een materiële FE btw op elk moment tegen de Belastingdienst inroepen.

Geen terugwerkende kracht De Belastingdienst kan niet met terugwerkende kracht een FE btw constateren, althans daar geen gevolgen voor de heffing van btw aan verbinden tegen de wil van de belastingplichtige in.

BZ-ADVIES

Bereken onderling geen btw als er aan de materiële voorwaarden voor de FE btw is voldaan, maar een beschikking FE btw ontbreekt. Dat geeft de meeste zekerheid en daarmee worden eventuele btw-problemen voorkomen.

Voorkom aansprakelijkheid Met het niet vragen van een beschikking voorkomt de btw-ondernemer immers dat hij hoofdelijk aansprakelijk kan worden gesteld voor de btw-schulden van een of meerdere onderdelen van de FE btw. Als in een bepaalde situatie de hoofdelijke aansprakelijkheid geen rol speelt en de wens bestaat elke twijfel over het bestaan van een fiscale eenheid weg te nemen, is het aan te bevelen de Belastingdienst te vragen de FE btw bij beschikking vast te stellen. Daarmee worden latere geschillen met de Belastingdienst voorkomen.

Einde aansprakelijkheid

Vanaf het moment dat een of meer onderdelen niet langer aan een van de voorwaarden van de FE btw voldoen, eindigt in beginsel ook de aansprakelijkheid voor deze betreffende onderdelen. Zolang het betreffende onderdeel de Belastingdienst de relevante wijziging niet schriftelijk heeft meegedeeld, blijft de hoofdelijke aansprakelijkheid bestaan. De hoofdelijke aansprakelijkheid moet altijd schriftelijk afgemeld worden bij de Belastingdienst.

→ *Vergeet niet om onderdelen die niet langer aan de voorwaarden van de FE btw voldoen, schriftelijk af te melden bij de Belastingdienst! Anders eindigt de hoofdelijke aansprakelijkheid niet.*